MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA

Seduta tat-3 ta' Ottubru, 2008

Citazzjoni Numru. 1124/2006

Edrichton Estates Limited

vs

Avukat Dottor Neville Camilleri bhala mandatarju tal-assenti Hardip Singh Choudry u b'digriet tad-9 ta' April 2007 Dr. Anthony Cutajar LLD u PL Victor Bugeja gew nominati bhala kuraturi tal-assenti Hardip Singh Choudry

Il-Qorti

Preliminari

Rat **l-atti tar-rikors guramentat** li permezz tieghu s-socjeta’ rikorrenti ssottomettiet:

Illi b’kuntratt tal-5 ta’ Lulju, 1988 fl-atti tan-Nutar Anthony Gatt li kopja tieghu qed tigi hawn annessa u mmarkata bhala Dokument ESL 1, l-intimat xtara l-fond 7, Trilithon Court Block C, Triq il-Kurazza, Qawra soggett ghal Lm12 cens u sub-cens annwu perpetwu rivedibbli kif provdut f’kuntratt tas-7 ta’ Novembru 1968 fl-atti tan-Nutar Dottor George Bonello Du Puis u dan skond Dokument hawn anness u mmarkat bhala Dokument ESL 2.

Illi l-imsemmi cens u sub-cens jithallas lis-socjeta’ konvenuta u kif hemm provdut skond klawsola 10 tal-kuntratt tas-7 ta’ Novembru 1968, ic-cens u sub-cens kellu jigi rivedut fil-15 ta’ April 1990 skond il-modalitajiet stipulati fl-imsemmi kuntratt.

Illi b’sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell fil-kawza Citaz. Nru. 2807/97 fl-ismijiet Av. Dottor Marco Grixti noe vs Edrichton Holdings Limited et deciza fis-27 ta’ Frar 2003 li kopja taghha qed tigi hawn annessa u mmarkata ESL 3, gie deciz illi c-cens u subcens annwu perpetwu rivedibbli b’sehh mill-15 ta’ April 1990 sa hamsa u ghoxrin sena wara dik id-data, ossija sal-14 ta’ April 2005, huwa ta’ Lm81.60 fis-sena.

Illi r-rikorrent b’diversi ittri nterpella lill-konvenut biex ihallas ic-cens u sub-cens annwu perpetwu rivedibbli arrettrat mill-15 ta’ April 1990 sal-31 ta’ Dicembru 2006 pero’ minkejja dan l-imsemmi attur baqa’ nadempjenti anzi b’ittra ufficjali tal-11 ta’ Dicembru 2006 li kopja taghha qed tigi hawn annessa u mmarkata Dokument ESL 4, irrifjuta li jhallas l-istess ammont minkejja li dan gie nterpellat b’ittra ufficjali tat-28 ta’ Novembru 2006 li kopja taghha qed tigi hawn annessa u mmarkata bhala Dokument ESL 5;

Illi r-rikorrent huwa kreditur tal-konvenut fis-somma ta’ Lm1363.01 oltre l-imghax legali, cens u sub-cens perpetwu annwu rivedibbli mposti fuq il-fond Flat 7, Block C, Trilithon Court, Triq il-Kurazza, Qawra ghall-perjodu bejn il-15 ta’ April 1990 sal-15 ta’ Dicembru 2006 u dan

skond statement of account hawn anness u mmarkat bhala Dokument ESL 6.

Illi skond kawsola 9 tal-kuntratt tas-7 ta’ Novembru 1968 fl-atti tan-Nutar George Bonello Du Puis, l-intimat ghandu jigi notifikat b’ittra ufficjali li ssejjahlu biex ihallas id-debitu nfraskritt kif ukoll ittra registrata fl-ahhar indirizz maghruf tal-intimat.

Illi b’ittra ufficjali tat-28 ta’ Novembru 2006 l-intimat gie msejjah biex ihallas id-debitu nfaskritt kif ukoll gie nnotifikat b’ittra registrata fl-indirizz tieghu barra minn Malta 93, Hammersmith Grove London, W60NQ, Renju Unit.

Illi skond l-Artiklu 1517 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta’ Malta r-rikorrent ghandu dritt jitlob li jholl l-enfitewsi perpetwa rivedibbli u jintradd lura l-fond bil-miljoramenti jekk il-konvenuti jkollhom jaghtu bhala subcens somma daqs kemm igibu c-cnus ta’ tlett snin, pero’ ghandu jinghad illi skond il-kuntratt tas-7 ta’ Novembru 1968 fl-atti tan-Nutar George Bonello Du Puis klawsola 9 ir-riversjoni tal-koncessjoni enfitewtika tista’ tintalab f’kaz li l-enfitewta jkun moruz ta’ tlett pagamenti ta’ sitt xhur il-wahda ossija ta’ sena u nofs.

Illi skond ittra tat-3 ta’ Novembru 2003, tas-16 ta’ Jannar 2004, tal-21 ta’ Lulju 2006 u tat-23 ta’ Novembru 2006 u ittra ufficjali tat-28 ta’ Novembru 2006 u ittra registrata li ggib l-istess data, r-rikorrenti talab lill-intimat biex ihallas ic-cens u subcens annwu perpetwu rivedibbli lilu pero’ dan baqa’ nadempjenti u qed jirrifjuta li jhallas l-istess cens annwu u perpetwu rivedibbli a tenur ta’ ittra ufficjali hawn annessa u mmarkata Dokument ESL 4.

Ghaldastant jghid ghalhekk l-intimat prevja kwalsijasi dikjarazzjoni necessarja u opportuna u ghar-ragunijiet premessi ghaliex din il-Qorti m’ghandiex:

1. Tiddikara u tiddeciedi li l-intimat baqa’ moruz fil-hlas tac-cens u subcens annwu u perpetwu rivedibbli ghal sittax-il sena u cioe’ mill-15 ta’ April 1990, sal-31 ta’

Dicembru 2006 ammontanti ghal Lm1,363.01 oltre l-imghax legali rigwardanti l-fond Flat 7, Block C, Trilithon Court, Triq il-Kurazza, Qawra;

2. Tiddikjara u tiddeciedi illi s-sub koncessjoni enfitewtika tal-5 ta' Lulju 1988 fl-atti tan-Nutar Anthony Gatt u tas-7 ta' Novembru 1968 fl-atti tan-Nutar George Bonello Du Puis rigwardanti l-fond Flat 7, Block C, Trilithon Court, Triq il-Kurazza, Qawra hija xolta u estinta u dan taht dawk il-provvedimenti li joghgobha tordna din il-Qorti biex b'hekk tordna r-reversjoni tal-fond koncess in subenfitewsi f'idejn ir-rikorrent u dan a tenur tal-Artiklu 1517 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta;

3. Tikkundanna l-intimat ihallas lir-rikorrent is-somma ta' Lm1,363.01 rapprezentanti cens u subcens annwu u perpetwu rivedibbli mill-15 ta' April 1990 sal-31 ta' Dicembru 2006 relattiv fuq il-fond Flat 7, Block C, Trilithon Court, Triq il-Kurazza, Qawra;

Bl-ispejjez komprizi dawk tal-ittri legali tat-3 ta' Novembru 2003, tas-16 ta' Jannar 2004, tal-21 ta' Novembru 2006 u l-ispejjez tal-ittra ufficjali tat-28 ta' Novembru 2006 u bl-ingunzjoni tal-intimat ghas-subizzjoni.

Rat ir-**risposta ta' l-intimat** a fol. 51 tal-process fejn espona:

1. Illi preliminarjament il-kawza ntentata mis-socjeta' rikorrenti hija guridikament improponibbli u maghmula in mala fede stante illi l-intimat feda c-cens u sub-cens illi kien jiggrava l-proprjeta' minnu akkwistata permezz ta' Cedola ta' Depozitu u Fidi ta' Cens bin-numru 766/2003 ipprezentata nhar il-15 ta' Lulju, 2003 u debitament notifikata lis-socjeta' rikorrenti fid-19 ta' Lulju, 2003 u dan kif jidher car mill-kopja ta' l-istess cedola u riferta relattiva, hawn annessa u mmarkata bhala 'Dok. HSC 1';

2. Illi in ogni kaz u minghajr pregudizzju ghall-premess, l-intempestiva tal-kawza odjerna stante illi c-Cedola ta' Depozitu u Fidi ta' Cens bin-numru 766/2003 hija wahda

valida u ma giet bl-ebda mod gudizzjarjament impunjata u/jew dikjarata nulla u bla effett;

3. Illi preliminarjament ukoll u minghajr pregudizzju ghall-premess, l-intimat m'ghandu l-ebda relazzjoni guridika kwalunkwe mas-socjeta' rikorrenti stante illi huwa feda c-cens u s-sub-cens, kif ga nghad fl-ewwel zewg eccezzjonijiet, u ghaldaqstant l-intimat ghandu jigi liberat mill-osservanza tal-gudizzju;

4. Illi preliminarjament ukoll u bhala konsegwenza ta' l-ewwel tlett eccezzjonijiet, is-socjeta' rikorrenti m'ghandha l-ebda nteress guridiku fil-kawza odjerna;

5. Illi noltre u minghajr pregudizzju ghall-premess, in-nuqqas ta' locus standi tas-socjeta' rikorrenti fil-kawza odjerna u dan stante illi in kwantu din il-kawza hija kawza bbazata fuq l-Artiklu 1517 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta, tali kawza tispetta unikament u esklussiment lill-padrun dirett u lill-hadd hliefu. Ghaldaqstant u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra senjatament l-ewwel erbgha eccezzjonijiet u l-eccezzjoni bin-numru 12, din il-kawza ma setghet qatt tigi proposta mis-socjeta' rikorrenti stante illi s-socjeta' rikorrenti hija semmai merament enfitewta u mhux il-padrun dirett u dan kif jidher mill-kopja tal-kuntratt ta' koncessjoni enfitewtika datat l-24 ta' Mejju, 1965, fl-atti tan-Nutar Dottor Joseph Sciberras, liema kopja qieghda tigi hawn annessa u mmarkata bhala 'Dok HSC 2';

6. Illi noltre u minghajr pregudizzju ghas-suespost, u f'kaz biss illi l-ewwel erbgha eccezzonijiet ma jigux akkolti, l-kawza odjerna hija in ogni kaz intempestiva stante illi s-socjeta' rikorrenti m'osservatx skrupolozament klawsola 9 tal-kuntratt tas-7 ta' Novembru, 1968 fl-atti tan-Nutar George Bonello Du Puis liema klawsola tehtieg illi s-socjeta' rikorrenti tinnotifika lill-intimat permezz ta' ittra ufficjali u permezz ta' ittra registrata;

7. Illi noltre u minghajr pregudizzju ghas-suespost, u f'kaz biss illi l-ewwel erbgha eccezzjonijiet ma jigux akkolti t-talba tas-socjeta' rikorrenti ghax-xoljiment u riversjoni tal-

proprjeta’ de quo hija in ogni kaz preskritta ai termini ta’ l-Artiklu 1224 tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta’ Malta;

8. Illi noltre u minghajr pregudizzju ghas-suespost, u f’kaz biss illi l-ewwel erbgha eccezzjonijiet ma jigux akkolti, l-preskrizzjoni tat-tielet talba attrici, almenu in parte, ai termini tal-Artiklu 2156 (a) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta’ Malta;

9. Illi in subsidium u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-irritwalita’ u n-nullita tat-tieni talba tas-socjeta’ rikorrenti stante illi din it-talba kif formulata hija nsostenibbli peress illi ai termini ta’ l-Artiklu 1517 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta’ Malta ma tistax tintalab semplici dikjarazzjoni illi l-koncessjoni sub-enfitewtika hija ‘xolta u estinta’; semmai kellu jintalab illi din l-Onorabbli Qorti tholl l-enfitewsi;

10. Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju ghas-suespost, mhuwiex minnu illi l-intimat huwa moruz fil-pagament tac-cens u sub-cens u dan stante illi kif inghad fl-ewwel eccezzjoni, kemm ic-cens kif ukoll is-sub-cens gew mifdija mill-intimat;

11. Illi fil-mertu wkoll u minghajr pregudizzju ghas-suespost, izda f’kaz biss illi l-eccezzjonijiet kollha l-ohra ma jigux akkolti, mhuwiex minnu illi l-intimat huwa kreditur tas-socjeta’ rikorrenti fl-ammont ta’ elf, tlett mija u tlieta u sittin lira Maltin u centezmu (Lm1,363.01) stante illi minn imkien ma jirrizulta illi kemm ic-cens kif ukoll is-sub-cens kellhom jew ghandhom jithallsu lis-socjeta’ rikorrenti liema socjeta’ hija semmai merament enfitewta u mhux il-padrun dirett;

12. Illi fil-mertu wkoll u minghajr pregudizzju ghas-suespost, izda f’kaz biss illi l-eccezzjonijiet kollha l-ohra ma jigux akkolti, s-socjeta’ rikorrenti ghandha in ogni kaz tipprova sodisfacentement u b’mod dettaljat illi hija attwalment is-successur fit-titolu tas-socjeta’ Edrichton Development Company Limited;

13. Illi in subsidium u minghajr pregudizzju ghas-suespost, izda f'kaz biss illi l-eccezzjonijiet kollha l-ohra ma jigux akkolti, jekk talvolta jirrizulta illi l-intimat huwa keditur tas-socjeta' rikorrenti f'xi ammont, l-intimat ghandu jinghata zmien minn din l-Onorabbli Qorti sabiex jissana l-pozizzjoni tieghu u dan ai termini ta' l-Artiklu 1519(2) tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta' Malta;

14. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjez kontra s-socjeta' ntimata li l-azzjonsti, diretturi u r-rapprezentanti ta' l-istess socjeta' rikorrenti huma minn issa ngunti in subizzjoni.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;
Semghet lill Avukati difensuri jittrattaw l-ewwel erba eccezzjonijiet;

Talbiet u eccezzjonijiet

Illi s-socjeta` attrici pprocediet b'din il-kawza sabiex il-konvenut nomine jigi kundannat ihallas ammont ta' cens u subcens annwu u perpetwu ta' Lm81.60 fis-sena wara li l-istess cens u subcens gie stabbilit permezz ta' sentenza tal-Qorti ta' l-Appell fl-ismijiet **Avukat Dr. Marco Grixti noe vs Edrichton Holdings Ltd.** deciza fis-27 ta' Frar 2003.[1] Is-socjeta' attrici qieghdha titlob ukoll dikjarazzjoni illi l-konvenut nomine huwa moruz fil-hlas tac-cens u sub-cens b'konsegwenza illi s-subkoncessjoni enfitewtika in kwisjtoni hija xolta u estinta biex b'hekk il-fond koncess jigi rivertit f'idejha.

Illi l-konvenut nomine qieghed jopponi t-talbiet attrici stante li l-imsemmi cens u subcens mhux dovut peress li, *inter alia*, huwa feda l-imsemmi cens u subcens permezz ta' cedola ta' depozitu u fidi ta' cens numru 766/03 ipprezentata fil-15 ta' Lulju 2003 ghalhekk l-azzjoni hija improponibbili kif ukoll intempestiva, u s-socjeta attrici m'ghandhiex interess guridiku fil-proponiment ta' l-azzjoni.

[1] Dok ESL 3 a fol. 20

Fatti

Illi skond klawsola 10 tal-kuntratt datat 7 ta' Novembru 1968 in atti tan-Nutar George Bonello Du Puis[2], ic-cens kien revidibbli bil-mod segwenti:-

"The sub ground rent of seventy pounds per annum shall be revised and re-assessed after the lapse of twenty five years from the fifteenth April nineteen hundred and sixty five which revision shall be based solely on the value of the pound sterling on that future date as compared to its present value, that is to say, the sub-ground rent is based on seventy working days of an adult male labourer in Malta at the minimum basic wage of six pounds sterling per week, and twenty five years from the said 15th April 1965 and every twenty-five years thereafter, a revision of the ground rent and sub-ground rent is also to be made and the amount payable shall be adjusted so as to be equivalent to an adult male labourer's wage in Malta for 70 working days…"

Illi rrizulta li kien hemm nuqqas ta' qbil bejn il-partijiet wara li ghaddew il-hamsa u ghoxrin sena stipulati fil-klawsola appena citata. Sussegwentement l-istess cens u sub-cens gie gudizzjarjament stabbilit fl-ammont ta' L m81.60 permezz tas-sentenza fuq citata tas-27 ta' Frar 2003. Fil-15 ta' Lulju 2003 il-konvenut nomine feda c-cens u sub-cens bir-rata hekk stabbilita,[3] billi pprezenta cedola li pero' ma gietx accettata mis-socjeta attrici.

Eliminata l-kontestazzjoni dwar il-quantum tac-cens u sub-cens, id-divergenza li emergiet bejn il-partijiet wara l-fidi ta' l-imsemmi cens hija jekk l-imsemmi fidi setghax legalment isir jew le, fiz-zmien li sar.

Kontestazzjoni

[2] Dok ESL 2 a fol. 9
[3] Dok HSC 1 fol. 55

Illi skond is-socjeta` attrici, il-konvenut nomine kellu jaghmel il-fidi ta' cens u subcens relattiv entro t-terminu ta' sena minn meta l-istess cens u subcens kellu jigi rivedut u cioe sal-14 ta' April 1991.

Il-konvenut nomine da parti tieghu qieghed jikkontendi illi huwa ma setghax jaghmel dak li qieghdha tippretendi s-socjeta` attrici stante li kien biss fis-27 ta' Frar 2003 li s-somma dovuta ta' cens u sub-cens giet definittivament stabbilita.

Illi ghaldaqstant din il-kawza thalliet ghal lum ghas-sentenza fuq l-ewwel erba' eccezzjonijiet tal-konvenut nomine li proprju jirrigwardaw din il-kontestazzjoni.

Konsiderazzjonijiet

Il-validita` o meno tac-cedola ta' depozitu u kontestwali fidi ta' cens u sub-cens

Illi biex din il-Qorti tasal ghal decizjoni fuq l-ewwel erba' eccezzjonijiet tal-konvenut nomine hi bil-fors trid tindaga l-kwistjoni tal-validita` o meno tac-cedola in kwisjtoni.

Dwar il-fatti ma jidhirx li hemm kontestazzjoni da parti taz-zewg partijiet. Il-kontestazzjoni principali hija jekk il-konvenut nomine kienx legalment korrett meta ddepozita l-fidi tac-cens fil-15 ta' Lulju 2003, u cioe ferm oltre s-sena stabbilita mil-ligi fir-rigward ta' fidi ta' cens rivedibbli.

Illi l-*proviso* ta' artikolu 1501 (2) tal-Kap 16 tal-Ligijet ta' Malta jistipula illi "*meta l-kuntratt jipprovdi li c-cens jista' jigi rivedut fiz-zmien specifikat jew mal-grajja ta' kundizzjoni specifikata, c-censwalist jista' jaghzel li jifdi fi zmien l-ewwel sena mid-data ta' xi revizjoni bhal dik, jew tal-grajja ta' dik il-kundizzjoni u s-somma li ghandha tithallas ghal fidwa tac-cens, tkun f'dak il-kaz daqs l-ammont tac-cens hekk rivedut, kapitalizzat bil-medja tar-rata ta' l-imghax li tithallas minn bank kummercjali fuq depoziti li jkunu ta' xorta fissa fiz-zmien il-fidwa.*"

Is-socjeta` attrici fin-nota ta' sottomissjonijiet taghha tissottometti illi dak stipulat f'dan l-artikolu ghandu jigi mhares fil-kazijiet kollha u kull ftehim kontra ikun minghajr effett. In sostenn ta' dan, is-socjeta attrici tikkwota s-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell fl-ismijiet **Victor Camilleri vs Vincent Micallef** datata 5 ta' Ottubru 1998.

Fost affarijiet ohra fis-sentenza citata mis-socjeta` attrici, li l-fattispeci taghha huma kwazi identici ghal dik odjerna, gie stabbilit illi l-perjodu ta' sena msemmi fil-*proviso* ta' l-artikolu 1501 (2) huwa wiehed ta' **dekadenza**. Il-Qorti ta' l-Appell qalet:

"*Hu allura car li biex jippreserva l-jeddijiet tieghu fil-ligi, kien obbligat, una volta xtaq jifdi, li jsegwi l-procedura tal-ligi stabbilita ghall-fidi u jghaddi ghad-depozitu tal-kapital, li, skond hu, kien jirraprezenta c-cens kif awmentat entro t-terminu perentorju li kienet timponi fuqu l-istess ligi. Procedura din li l-appellant seta' jesegwixxi unilateralment minghajr il-konkorrenza tad-direttarju li kien qed jikkontestalu – kif irrizulta gustament – il-kriterju kif kellu jigi kkalkolat l-awment skond il-kuntratt bejniethom".*

Illi l-konvenut nomine jippretendi illi z-zmien ta' sena kien sospiz sakemm giet deciza finalment is-sentenza fl-Appell u cioe qed jibbaza l-kontestazzjoni tieghu fuq il-principju *contra non valentem agere non currit praescriptio*. Din il-Qorti hi tal-fehma li kieku it-terminu ta' sena kien wiehed ta' preskrizzjoni jista' jkun li l-konvenut nomine kien ikollu ragun.

Il-principju *contra non valentem agere non currit praescriptio* gie milqugh mill-gurisprudenza taghna peress li jaghti lok ghall-konservazzjoni tal-jedd kontra l-estinzjoni ta' l-azzjoni fil-kaz ta' impediment ta' dritt, u dan jissuccedi fil-kaz fejn l-azzjoni gudizzjarja li tkun qed tigi ezaminata biex jigi stabbilit jekk hemmx preskrizzjoni jew le tkun necessarjament tiddependi minn pronunzjament gudizzjarju iehor, li sakemm ma jigix pronunzjat, ma jippermettix li l-perkors tal-perjodu preskrittiv jibda u jibqa' miexi. Per ezempju, dan jokkorri fejn l-ezercizzju tad-dritt ikun subordinat ghall-ezitu ta' xi proceduri li jkunu "in

korso". Kif intqal minn din il-Qorti, Sede Kummercjali, fit-2 ta' Gunju 1930, f'**Bianco v. Demarco**, **Paolo Kulodrovich v. Carmelo Muscat**, deciza fl-1 ta' Gunju 1959, u **Joseph Chircop et v. Salvatore Muscat nomine**, deciza fit-28 ta' April 2000 "*la subordinazione di un'azione ad un altra puo aver luogo o perche` l'accertamento di un diritto sia l'antecedente logico e necessario per l'esercizio di un altro diritto, o perche l'esercizio di una data azione non sia permessa dalla legge se non dopo che siasi esaurito il gudizio intorno ad un altro rapporto giuridico a cui l'azione si riconnette.*"

Fis-sentenza tad-9 ta' Marzu 1994, fil-kawza fl-ismijiet **Xuereb v. Zammit**, saret analizi tal-gurisprudenza in materja, u l-Qorti kkonkludiet li s-sentenzi tal-Qrati taghna jistabbilixxu r-regola illi:

"meta tkun sentenza tal-Qrati li tohloq id-dritt ta' azzjoni, isegwi, illi l-azzjoni gudizzjarja tista' tinbeda biss wara dik is-sentenza u li, wkoll, minn dik id-data tista' tibda tiddekorri l-preskrizzjoni. Mentri meta sentenza tkun semplicement dikjaratorja ta' x'kienet il-posizzjoni guridika korretta qabel beda l-procediment, allura, huwa daqstant iehor car li tali sentenza m'ghandha ebda rilevanza la ghal meta l-azzjoni tal-kreditur setghet tigi intavolata u, konsegwentement, ghad-data li minnha bdiet tiddekorri l-preskrizzjoni.[4]"

Illi l-kaz in ezami jirrigwarda perjodu ta' dekadenza ghalhekk dina l-Qorti ma tarax li tista' tapplika l-principju *contra non valentem agere non currit praescriptio* ghall-kaz in ezami. Kif lanqas ma jista' japplika billi s-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell kienet semplicement dikjaratorja ta' x'kienet il-posizzjoni guridika korretta qabel beda l-procediment u ma holqot ebda dritt ta' azzjoni.

Illi l-konvenut nomine jissottometti wkoll illi fil-kawza citata *Victor Camilleri vs Vincent Micallef,* il-Qorti ddecidiet b'dak il-mod ghaliex id-domanda attrici kienet sabiex tigi

[4] (ara sentenza Agius vs Spiteri App 29/2/2008)

dikjarata nulla u bla effett ic-cedola ta' fidi ta' cens mentri fil-kawza odjerna m'hemm l-ebda talba simili. Il-konvenut nomine ssottometta wkoll illi dina l-Onorabbli Qorti ma tistax tiehu konjizzjoni tas-sottomissjoni tas-socjeta` attrici dwar l-allegata nullita` tac-cedola in kwistjoni minghajr ma tmur kontra l-principju illi l-Qorti ma tistax tiehu decizjoni *ultra petita.*

Illi dina l-Qorti hija tal-fehma li dan ma hux il-kaz. Illi kif intqal tajjeb fis-sentenza **Ivor Zammit et vs Michael Zammit Tabone [5]:**

"*Biex il-Qorti tiddeciedi jekk il-kreditu tal-hlas tac-cens arretrat kienx dovut jew le mill-konvenuti nomine lill-atturi kien necessarjament tiddeciedi (sic) jekk ic-cedola tal-fidi kinitx tali legalment u ritwalment testingwi d-drittijiet ghall-hlas ta' cens reklamat mill-attur appellanti. Is-sottomissjoni ta' l-irritwalita` ta' l-azzjoni maghmula mill-appellati li ma giet qatt minnhom formalizzata bhala eccezzjoni imma li giet milqugha mill-Ewwel Qorti fis-sentenza appellata qed tigi ghalhekk respinta."*

L-istess Qorti irriteniet illi:

"*Id-dikjarazzjonijiet li talvolta jkunu mehtiega biex l-attur jasal ghal xi wahda mid-domandi tieghu m'hemmx bzonn li jsiru fic-citazzjoni taht forma ta' domandi, izda huwa bizzejjed li ssir talba biex tigi moghtija kull dikjarazzjoni mehtiega skond il-prattika kostanti tal-Qrati Taghna. (Vol. XXXIII.P1.p.666)".*

L-istess Qorti kkwotat ukoll is-sentenza **Bongailas vs Magri[6]** fejn intqal:

"*Kif tajjeb jissottometti l-atturi, ladarba din id-dikjarazzjoni (generika) tirrizulta mitluba, ma kienx hemm lok li huma jaghmlu l-istess dikjarazzjoni fic-citazzjoni permezz ta' domanda separata, ghaliex id-dikjarazzjonijiet li talvolta jkunu mehtiega biex l-attur jasal ghal xi wahda mid-*

[5] Qorti ta' l-Appell 6 ta' Marzu 1996
[6] Prim'Awla Qorti Civili 27 ta' Gunju 1995

domandi tieghu, m'hemmx bzonn li jsiru fic-citazzjoni taht formi ta' domandi".

Illi din il-Qorti ma tistax ma tippronunzjax ruhha fuq il-validita o meno tac-cedola in kontestazzjoni u tkun f'posizzjoni li tiddeciedi dwar l-ewwel erba' eccezzjonijiet meta dawn huma intrisikament ibbazati fuq l-istess fidi ta' cens.

Illi stabbilit li l-perjodu ta' sena entro liema l-konvenut nomine seta' jifdi c-cens u sub-cens in kwistjoni lahaq ghadda, il-Qorti taqbel ma' dak deciz mill-Qorti ta' l-Appell fil-kawza fl-ismijiet **Victor Camilleri vs Vincent Micallef** su citata u ghalhekk tiddikjara li l-imsemmija cedola giet ipprezentata tardivament u kwindi s-socjeta` attrici ghandha ragun tissottometti li l-istess fidi huwa null u bla effett fil-ligi.

Eccezzjonijiet

Illi fir-rigward ta' **l-ewwel eccezzjoni** u cioe li l-kawza intentata mis-socjeta` attrici hija guridikament improponibbli u maghmula in *mala fede* ghar-ragunijiet msemmija fir-risposta guramentata tal-konvenut nomine, il-Qorti hija tal-fehma illi anke jekk, ghall-grazzja tal-argument, din il-Qorti kellha tiddeciedi xort'ohra fir-rigward tal-fidi tac-cens, xorta l-istess socjeta` attrici kellha dritt tagixxi ghall-gbir ta' cens qabel ma nfeda l-istess cens, u dan bla pregudizzju ghal kwalunkwe eccezzjoni ta' preskrizzjoni li qed jaghti l-konvenut nomine fl-eccezzjonijiet fil-mertu.

Illi fir-rigward tat-**tieni eccezzjoni** u cioe illi l-kawza promossa mis-socjeta` attrici hija wahda intempestiva stante illi c-cedola in kwistjoni hija wahda valida u ma giet bl-ebda mod gudizzjarjament impunjata u/jew dikjarata nulla u bla effett, il-Qorti hija tal-fehma li in vista tal-konkluzzjonijiet li waslet ghalihom f'din is-sentenza parzjali, l-azzjoni attrici ma kinitx intempestiva.

Illi fir-rigward tat-**tielet u r-raba eccezzjonijiet** u cioe illi l-konvenut nomine m'ghandu l-ebda relazzjoni guridika

kwalunkwe mas-socjeta` attrici in vista tal-fidi tac-cens, u li ghaldaqstant l-istess socjeta` attrici ma kellha l-ebda interess guridiku fil-promozzjoni tal-kawza odjerna, dina l-Qorti tikkonferma dak li qalet fil-paragrafu precedenti. Ghandu jinghad ukoll illi anke kieku kien il-kaz li c-cedola kienet wahda regolari u valida fil-ligi, xorta tibqa' t-talba ghar-rexissjoni abbazi ta' morozita fil-pagamenti ta' cens u t-talba ghall-kundanna tal-konvenut nomine sabiex ihallas l-arretrati ta' l-istess cens qabel ma l-istess cens infeda.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi,
il-Qorti tiddeciedi billi;
tichad l-ewwel erba' eccezzjonijiet tal-konvenut nomine;
u tordna l-kontinwazzjoni tas-smiegh tal-provi fil-mertu;
Spejjez ghall-konvenuti nomine.

< Sentenza In Parte >

--------------------------------TMIEM--------------------------------